

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/98/2022
Identifikačné číslo spisu:	3719201435
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3719201435.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne BALTYRE, s.r.o., so sídlom v Beluši, Slatinská 10, zastúpenej Mgr. Jurajom Jancom, advokátom so sídlom v Ilave, Mierové nám. 52/6, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, o vydanie veci, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 5C/11/2019, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 30. septembra 2021 sp. zn. 27Co/100/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. septembra 2021, č. k. 5C/11/2019-225 uložil žalovanej vydať žalobkyni osobné motorové vozidlo zn. Jeep Wrangler, EVČ: K., čiernej farby (ďalej aj „motorové vozidlo“), ktoré jej bolo zaistené 23. januára 2018 rozhodnutím Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Považskej Bystrici, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok I.). Výrokom II. rozhodol, že žalobkyni nepriznáva náhradu trov konania. V odôvodnení bližšie uviedol, že žalobe vyhovel, lebo mal preukázané, že sú splnené podmienky pre vydanie veci, a to vlastníctvo veci žalobkyne a zadržiavanie (úschova) motorového vozidla žalovanou. O trovách konania rozhodol podľa § 257 a § 255 ods. 1 zákona č. 180/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Dôvodil, úspechom žalobkyne v spore, a preto by mala mať nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v plnom rozsahu, avšak súd prvej inštancie prihliadol na skutočnosť, že žalovaná nezadržiavala vec svojvoľne, ale na základe zákonného zmocnenia, keďže jej ustanovenia § 21 ods. 9 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore (ďalej aj „zákon č. 171/1993 Z.z.“) resp. § 97 ods. 1 Trestného poriadku ukladali uschovať vozidlo až do rozhodnutia súdu, nakoľko vlastnícke právo k veci bolo tvrdené viacerými osobami. Keďže žalovaná vec žalobkyni nemohla vydať pred týmto súdnym rozhodnutím, nezavinila svojim prístupom toto konanie. Preto žalovanú nemožno považovať ani za neúspešnú; sama si nárok na vozidlo nikdy nerobila a nespochybňovala právo vlastníka (či už žalobkyne alebo iného) na vydanie veci. To, že žalovaná počas konania spochybnila svoju pasívnu

legitimáciu, či vlastnícke právo žalobkyne k veci a poukazovala na rozdielnú rozhodovaciu činnosť súdov, na uvedenom nič nemení, žalovaná takto postupovať (ako žalovaná strana) mohla. Zároveň s postupom žalovanej v konaní nie je možné spojiť žiadne prietahy v konaní alebo jeho predlžovanie. Preto existujú v danom spore dôvody hodné osobitného zreteľa pre výnimočné nepriznanie náhrady trov konania inak úspešnej žalobkyni.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. septembra 2021 sp. zn. 27Co/100/2021 rozsudok súdu prvej inštancie v žalobkyňou odvolaním napadnutom výroku II. - o trovách konania podľa ustanovenia § 388 CSP zmenil. Uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáhala uloženia povinnosti žalovanej vydať jej vyššie uvedené motorové vozidlo, ktoré jej bolo zaistené dňa 23. januára 2018 rozhodnutím Okresného riaditeľstva PZ v Považskej Bystrici podľa § 21 zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore z dôvodu podozrenia, že súvisí so spáchaním trestného činu. Žalovaná ho uložila do úschovy. Listom z 10. mája 2018 bolo žalobkyni oznámené, že predmetné vozidlo už nie je potrebné pre účely trestného konania, a teda je možné vykonať jeho vrátenie. K vráteniu vozidla ale nedošlo, nakoľko podľa žalovanej si nárok na vozidlo uplatnila aj spoločnosť Allrad - Center Pauli, so sídlom Nemecko, Oy-Mittelberg, Hauptstrasse. Prvýkrát vo veci rozhodol súd prvej inštancie rozsudkom z 25. novembra 2019 č. k. 5C/11/2019 - 147 tak, že žalobu zamietol a priznal žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Na základe odvolania žalobkyne odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V poradií druhým, napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobe vyhovel, pretože v konaní bolo preukázané, že žalobkyňa je vlastníkom predmetného osobného motorového vozidla, ktoré nadobudla na základe kúpnej zmluvy zo dňa 21. októbra 2015. Odvolací súd v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí uviedol, že zo spisu nevyplýva, že by niekto iný, napr. nemecká spoločnosť uplatnila svoj nárok na vrátenie vozidla občianskoprávnou žalobou. K predmetnému doplnil, že hoci § 21 ods. 9 zákona o Policajnom zbore je normou procesného práva (trestného), upravuje postup subjektov trestného konania v oblasti súkromného práva a možno z neho vyextrahovať podklad pre subjektívny nárok žalobkyne uplatnený pred civilným súdom. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj rozhodovanie o náhrade trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že strana sporu, ktorá v konaní, spravidla v spore, uspela, má zásadne právo na to, aby sa jej nahradili všetky trovy, ktoré zaplatila vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchýliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona a túto odchýlku aj náležite odôvodniť, inak porušuje základné právo na súdnu ochranu dotknutého účastníka.

2.1. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, či výnimočných okolností prípadu, ktoré by odôvodňovali nepriznanie náhrady trov konania žalobkyni a ktoré by boli dané špecifickosťou predmetu konania, procesnou situáciou, či sociálnou situáciou niektorej z procesných strán. Naopak podľa jeho názoru bolo by nespravodlivé úspešnej žalobkyni domáhajúcej sa ochrany svojho vlastníckeho práva náhradu trov konania nepriznať. Argumentácia žalovanej, ktorú súd prvej inštancie prevzal, že ako orgán štátu iba postupovala v súlade so zákonom, neobstoja, pretože, pokiaľ mala žalovaná v tomto konaní záujem na dodržaní postupu prijatého Národnou radou Slovenskej republiky v § 21 ods. 9 zákona č. 171/1993 Z. z. musela si byť vedomá toho, že s takýmto postupom (uplatnením práva na zaistenú vec na civilnom súde) sú spojené určité náklady, ktoré v prípade jeho neúspechu, bude povinná znášať. Preto nie je spravodlivé, aby žalobkyňa, ktorej nebolo vozidlo vrátené a ktorá postupovala v zmysle upozornenia žalovanej v liste podaním žaloby na súde, znášala aj náklady civilného sporového konania, spojené s účelným uplatňovaním a bránením jeho vlastníckeho práva. Je zrejmé, že iná osoba, ktorá si podľa žalovanej uplatňovala vlastnícke právo k veci, žiadnu žalobu o vydanie veci v civilnom procese v stanovenej lehote nepodala. Napriek tomu žalovaná zotrvala v súdnom konaní na tom, že vozidlo žalobkyni vydať nemieni. Vzhľadom na list Okresného riaditeľstva PZ SR z 10. mája 2018 žalobkyni ako vlastníčkovi vozidla nezostávalo iné, len podať predmetnú civilnú žalobu. Za tejto situácie nemohla byť dôvodom pre aplikáciu § 257 CSP samotná skutočnosť postavenia žalovanej ako subjektu orgánu verejnej moci alebo situácia ohľadne výkladu ustanovení zákona o Policajnom zbore žalovaným. Odvolací súd bol preto toho názoru, že o náhrade trov konania bolo potrebné rozhodnúť podľa základnej zásady, a to zásady úspechu

vo veci vyjadrenej v § 255 ods. 1 CSP. Z uvedených dôvodov rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania podľa § 388 CSP zmenil, keďže neboli splnené zákonné podmienky pre jeho zrušenie ani pre jeho potvrdenie, tak že vo veci plne úspešnej (§ 255 ods. 1 CSP) žalobkyni priznal náhradu trov tak prvoinštančného ako aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súd žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanovením § 420 písm. f/ CSP a ďalej ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Bližšie vadu zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP) vymedzila nepreskúmateľnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý riadne nezdôvodnil neprípustnosť aplikácie § 257 CSP, nevysporiadal sa s názorom žalovanej, že v spore existujú okolnosti, ktoré treba vyhodnotiť ako dôvody hodné osobitného zreteľa. V uvedenom smere dovolateľka zopakovala svoju argumentáciu z prvoinštančného a odvolacieho konania, a síce, že všetky postupy a činnosti odboru kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ v Považskej Bystrici v súvislosti so zaistením sporného osobného motorového vozidla boli uskutočňované plne v súlade so zákonom č. 171/1993 Z. z. Policajné orgány nemali inú zákonnú možnosť, ako pri všetkých skutočnostiach vyplývajúcich zo súvisiaceho spisového materiálu vozidlo zaistiť a následne ho uložiť do úschovy. Žalovaná v priebehu konania vždy reagovala na výzvy súdu, dostavila sa riadne a včas na vytýčené pojednávania, nikdy nepožiadala o ospravedlnenie, odročenie pojednávania, ďalšie predlžovanie lehôt a podobne. Bola aktívna a sama mala záujem predmetnú vec čo najrýchlejšie ukončiť. Na druhej strane mala však, ako strana konania, tiež svoje zákonné povinnosti a v zmysle ustanovenia zásad CSP využívala prostriedky svojej procesnej obrany, keďže sa od počiatku necítila byť pasívne vecne legitimovaná a konštantne počas celého konania pred súdom prvej inštancie zastávala názor, že žaloba je predčasná, nakoľko nebolo jednoznačne určené vlastnícke právo, a teda policajné orgány nemohli vozidlo vydať žiadnemu subjektu. Žalovaná musela počkať na rozhodnutie súdu, ktorý je jediný oprávnený rozhodnúť o tom, koho vlastnícke právo je silnejšie. Je nepochybné, že v priebehu celého konania existovali (aj stále existujú) dva subjekty, ktoré sa domáhajú vrátenia vozidla, avšak s jediným rozdielom a to tým, že pôvodný nemecký vlastník nepodal žalobu o určenie vlastníckeho práva, čo však nie je skutočnosť, ktorá by mala byť žalovanej na ujmu, keďže za tento subjekt nenesie zodpovednosť, nie je jeho právnym zástupcom, nekoná v jeho mene. Žalovaná policajné orgány Nemecka bezodkladne upovedomila o všetkých skutočnostiach, čo jednoznačne vyplýva zo súvisiaceho spisového materiálu. Urobila všetko pre to, aby trovy konania, čo možno najviac znížila, aby boli účelne vymožené, ale aby zároveň bránila svoj právny názor a postup polície, ktorá bez pochyb konala v súlade so zákonom, čo celkom jasne potvrdil aj súd prvej inštancie vo svojom rozsudku. Žalovaná proti výroku o vydaní veci žalobcovi nepodala odvolanie, vozidlo promptne žalobkyni vydala, a teda nebola pasívna, konala bez akejkoľvek výzvy na plnenie. Uvedenú skutočnosť odvolací súd nijakým spôsobom nezohľadnil a bez ďalšieho sa priklonil k názoru žalobkyne ohľadom úspechu v konaní. Odvolací súd dostatočne nevysvetlil, prečo nevidel v konaní dôvody hodné osobitného zreteľa a prečo tie žalovanou predostreté ani neposudzoval, čím sa uznesenie odvolacieho súdu stalo nepreskúmateľným. Takýmto nesprávnym procesným postupom, odvolací súd znemožnil žalovanej, aby ako strana v konaní uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vzhľadom na okolnosti prípadu, povinnosti vyplývajúce žalovanej zo zákona vyslovila presvedčenie, že v danej veci existujú okolnosti, ktoré je potrebné vyhodnotiť ako dôvody osobitného zreteľa podľa § 257 CSP. Na podporu svojej argumentácie poukázala na závery vyplývajúce z viacerých rozhodnutí krajských súdov (Krajský súd v Nitre, sp. zn. 9Co/138/2017 z 29. júna 2017, Krajský súd v Košiciach, sp. zn. 5Co/100/2018 zo 16. októbra 2018 a najmä tiež na Krajský súd v Bratislave, sp. zn. 8Co/138/2020 z 27. novembra 2020). S poukazom na judikatúru najvyššieho súdu žalovaná uviedla, že dôvody hodné osobitného zreteľa možno zhrnúť nasledovne: neprimeraná tvrdosť, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, povaha okolností sporu, zložitnosť doposiaľ neriešenej právnej problematiky, zložitnosť prípadov výkladu medzinárodnej zmluvy, osobné pomery strany sporu, či nízky príjem. Vyslovila nesúhlas s názorom odvolacieho súdu, prezentovaným v odôvodnení jeho rozhodnutia, a síce „...je zrejmé, že iná osoba, ktorá si podľa žalovanej uplatňovala vlastnícke právo k veci, žiadnu žalobu o vydanie veci v civilnom procese v stanovenej lehote nepodala. Napriek tomu žalovaná zotrvala v súdnom konaní na tom, že vozidlo žalobcovi vydať nemieni...“. Predmetný názor, žalovaná, označila za rozporný so zásadou spravodlivosti a preto možno uzavrieť, že nie je správny, keďže jeho správnosť nie je podporená ani obsahom súdneho

spisu. Skutočnosť, že pôvodný nemecký vlastník nepodal na príslušnom súde žalobu o vydanie veci alebo žalobu o určenie vlastníckeho práva k veci, nie je a nemôže byť na ťarchu žalovanej, ktorá nebola ani nie je právnym nástupcom pôvodného nemeckého vlastníka. Nie je správne tvrdenie o tom, že žalovaná mala preukazovať silu a existenciu vlastníckeho práva pôvodného nemeckého vlastníka, a to práve preto, lebo nemala objektívne ako. Jediný, kto mohol vlastnícke právo uplatniť a následne adekvátne brániť bol len a jedine pôvodný nemecký vlastník. Je v rozpore s princípom spravodlivosti, aby odvolací súd bral žalovanú na zodpovednosť za nepodanie žaloby zo strany pôvodného nemeckého vlastníka. V závere podaného dovolania ešte zdôraznila, že od počiatku mienila vozidlo vydať, aj chcela - vlastníkovi, ktorého vlastnícke právo bude určené súdom. V maximálnej možnej miere spolupracovala, vydaniu sa nebránila, mala záujem na ukončení sporu, avšak nemohla nebrániť svoje práva a právom chránené záujmy, a to na základe tvrdení žalobkyne v jej žalobe a následných vyjadreniach, čo jej nemôže byť na ujmu, bolo by to v príkrom rozpore s princípmi, na ktorých CSP stojí. Skutočnosť, že pôvodný nemecký vlastník nepodal žalobu na súd, samo o sebe neznamená, že žalovaná, resp. policajné orgány majú automaticky bez ďalšieho vozidlo vydať žalobcovi bez toho, aby bolo určené vlastnícke právo k nemu súdom. Z uvedených dôvodov, dovolací súd žiadala, aby napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa v podanom vyjadrení k dovolaniu žalovanej, dovolací súd žiadala, aby dovolanie žalovanej zamietol ako nedôvodné s odôvodnením, že napadnuté rozhodnutie je správne, zákonné a v celom rozsahu spravodlivé. Odvolací súd správne a úplne zistil skutkový stav, vec správne po právnej stránke posúdil, keď úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania. Podľa presvedčenia žalobkyne, dovolateľka žiaden ňou uvádzaných dôvodov dovolania konkrétnejšie nešpecifikuje. V podstatnej miere vlastne opakuje výhrady voči jej nároku na náhradu trov konania, ktoré už uviedla počas konania pred súdmi nižších inštancií. S jej námietkami a výhradami sa ale vysporiadal odvolací súd. Neexistuje taká vada rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorá by zakladala zmätočnosť jeho rozhodnutia. Napokon, žalobkyňa zdôraznila, že dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o nároku na náhradu trov konania na základe dôvodov vyplývajúcich z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 357 písm. m/ CSP nie je prípustné, navyše, žalovaná ani neuvádza rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých by sa mal odvolací súd odchýliť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd sa v prvom rade zaoberal otázkou prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania.

10. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

10.1. Ústavný súd už v uznesení č. k. I. ÚS 387/2019-26 zo 17. septembra 2019 poukázal na to, že problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vyvolil: „Ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcemu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o matérii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvoinštančného súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Podľa § 357 písm. m/ CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“.

10.2. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania, a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Občianskom súdnom poriadku účinnom do 30. júna 2016 (§ 142 a nasl.), resp. v Civilnom sporovom poriadku účinnom od 1. júla 2016 (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú rozhodovanie o náhrade trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Trovy vynaložené účastníkom konania (sporovou stranou) v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne

vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelné vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má účastník (sporová strana) nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne; to platí aj pre trovy právnej služby (viď. II. ÚS 78/03, III. ÚS 481/2015, IV. ÚS 83/2018).

10.3. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP konštatoval dovolací súd vo viacerých rozhodnutiach (8Cdo/266/2019, 8Cdo/111/2019, 4Cdo/70/2020, 4Cdo/155/2020, 4Cdo/ 69/2022, 2Cdo/89/2020).

11. Žalovaná vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia nezohľadňujúce skutočné skutkové okolnosti veci.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

14. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatury ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

15. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018).

16. V súvislosti s námietkou nedostatočného odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa §

237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa nedotkli podstaty a zmyslu uvedeného stanoviska; toto stanovisko treba preto považovať za aktuálne aj po 1. júli 2016 (porovnaj sp. zn. 3Cdo/59/2017, 5Cdo /84/2017, 8Cdo/85/2017).

17. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

18. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporiadalo so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalovanej a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami.

18.1. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania bolo potrebné vychádzať z postoja žalovanej k veci pred a po podaní žaloby. Tieto okolnosti vyplývali z obsahu súdneho spisu, keď žalobkyňa postupovala presne v zmysle upozornenia žalovanej v liste zo dňa 10. mája 2018 podaním žaloby na súde, na ktorú ju vyzvala samotná žalobkyňa, tiež nepochybne iná osoba, ktorá si podľa žalovanej uplatňovala vlastnícke právo k veci, žiadnu žalobu o vydanie veci v civilnom procese v stanovenej lehote nepodala. Odvolací súd za danej procesnej situácie a súčasne zohľadňujúc aj ďalšie skutočnosti, ktoré vzišli z vykonaného dokazovania najavo vec uzatváral konštatovaním, že „...samotná skutočnosť postavenia žalovanej ako subjektu orgánu verejnej moci alebo situácia ohľadne výkladu ustanovení zákona o Policajnom zbore prezentovaná žalovanou nemôže byť dôvodom pre aplikáciu § 257 CSP...“.

18.2. Odvolací súd správne uviedol, že ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). K predmetnému najvyšší súd poznamenáva, že súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. To však neznamená, že tým vytvára priestor na nekontrolovanú voľnú úvahu súdu. V zmysle ustálenej judikatúry (napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2MCdo/17/2009, sp. zn. 5Cdo/67/2010, sp. zn. 3MCdo/46/2012) nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácie. Tento dôvod je teda daný charakterom tohto konania (konanie o určenie otcovstva, ak maloletý žalobca nemal úspech) alebo charakterom procesnej situácie (napr. zmena zákonnej úpravy, ak žalovaný ako laik, v konaní o určenie právneho vzťahu, nemohol posúdiť zdravotný stav scudziteľa so zreteľom na jeho spôsobilosť na právne úkony). Dôvody hodné osobitného zreteľa sa môžu týkať sociálnej situácie účastníkov. V takomto prípade je potrebné pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch (všetkých) účastníkov, teda nielen toho, koho by postihovala povinnosť nahradiť trovy, ale aj toho, ktorého majetková sféra by bola použitím výnimočného ustanovenia dotknutá (o všetky vyššie uvádzané prípady v preskúmvanej veci však nešlo). Do úvahy treba brať tiež také okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku (v danom prípade to bola výzva žalobkyne žalovanej na podanie žaloby, okolnosti zadržania motorového vozidla - bližšie viď bod 17. zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu z 31. marca 2021, sp. zn. 27Co/21/2020) a prihliadnuť i na postoj účastníkov v konaní. Z uvedeného výkladu § 257 CSP vyplýva, že pri aplikácii tohto zákonného ustanovenia možno

prihliadať i na okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde. Najvyšší súd však zdôrazňuje, že nie každú okolnosť, ktorá by aj bola príčinou vzniku sporu, však možno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by inak úspešnému účastníkovi konania súd náhradu trov konania nepriznal (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25. februára 2009, sp. zn. 4MCdo/2/2008).

18.3. So zreteľom na uvedené dovolací súd uvádza, že v danom prípade rozhodne nemožno súhlasiť s námietkami žalovanej, že odvolací súd dostatočne nevysvetlil, prečo nevidel v konaní dôvody hodné osobitného zreteľa. Opak je pravdou. Rovnako tak nemožno súhlasiť, že by sa s argumentami predstretými žalovanou v kontexte okolností danej veci nezaoberal resp. ich neposudzoval. To, že sa s nimi nestotožnil neodôvodňuje záver o nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

19. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z uvedeného je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalovaná sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnila a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

20. Dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Dovolací súd v tomto kontexte ďalej uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (porov. R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/70/2014). Skutočnosť, že dovolateľka má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

21. Dovolací súd považuje za potrebné tiež dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/

CSP., avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

22. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka namietal odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke posúdenia existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa v rámci posúdenia nároku na náhradu trov konania.

23. Dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP.

24. Pretože v § 357 písm. m) CSP je uvedené uznesenie o nároku na náhradu trov konania, je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o trovách konania (porovnaj napr. uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 4Cdo/71/2019, 7Cdo/276/2019, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 56/2017, bod 27. a pod.).

25. Na základe uvedeného najvyšší súd dovolanie žalovanej v tejto časti a tiež vo vzťahu k celku ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby sa zaoberal jeho dôvodnosťou.

26. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.